

ДО ПРОБЛЕМИ ГРАФІЧНОГО ОФОРМЛЕННЯ НЕОЛОГІЇ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

Бабченко Н.В.

Університет сучасних знань (м.Київ)

Лексичні системи мови покликані обслуговувати різноманітні сфери діяльності людини, що повсякчас стрімко розвиваються, передбачають швидкий обмін інформацією та часто за своєю природою вимагають міжмовного спілкування. За умови непроведення орфографічних реформ протягом декількох десятиліть тенденції до преференційного використання тих чи інших графічних засобів спостерігаються в першу чергу на прикладі новоутвореної лексики. Все частіше науковці приділяють увагу проблемам взаємовпливу орфографії та словотвору, продиктованому, зокрема, прагненням до полегшення міжмовного обміну інформацією.

Предметом нашого дослідження є особливості графічного оформлення неологізмів французької мови на прикладі політичної та економічної лексики французької мови. **Об'єктом** роботи стали графічні засоби, що використовуються для писемного оформлення неології. **Метою** даного дослідження є виявлення відмінностей графічного інвентаря неологізмів порівняно із загальною лексикою. **Актуальність** статті зумовлена зростанням дослідницького інтересу до орфографії, викликаним появою нових підходів до її вивчення, а саме з позицій орфографіки, що стрімко розвивається у нашій країні. **Матеріалом дослідження** стали неологізми та неоніми, що вживалися у публіцистичних текстах політичного, економічного та соціального спрямування, відібраних методом суцільного добору зі статей, опублікованих у інтернет-виданні «Le Monde».

Аналіз останніх досліджень та публікацій. При розгляді орфографії неонімів французької мови, процесів розвитку та вдосконалення графічних засобів її передачі науковці (Крючков Г.Г. [4], Ситдикова І.В [6]) радять враховувати екстралінгвістичні та лінгвістичні чинники, якими викликані ці явища. Якщо лінгвістичні чинники пов'язані з внутрішніми законами розвитку мови [1: 36], то до найважливіших екстралінгвістичних чинників, що викликають зміни в орфографії політичної та економічної лексики, слід віднести вступ Франції до Європейського Союзу, розвиток інформаційних технологій та ЗМІ, процеси світової інтеграції та глобалізації і пов'язані з ними поширення впливу англійської культури та посилення взаємодії з культурами інших країн.

Бурхливий прогрес новітніх інформаційних технологій (розвиток електронних засобів обробки і зберігання інформації, зростання впливу електронних засобів масової інформації, створення потужних комунікаційних систем типу мережі Інтернет тощо) спричиняє виникнення нового підходу до розуміння сучасного суспільства.

Аналітики все частіше розглядають інформацію як основну рису сучасного світу [8; 9].

Кожен вимір глобалізації висуває вимоги до інформаційної інфраструктури і вносить свій вклад у її розвиток, щоб вона відповідала точкам напруження світової економіки. Оскільки процеси глобалізації розростаються і продовжуються, обробка інформації та інформаційні потоки повинні посідати в них своє місце. Отже, проблеми комунікації потребують розв'язання і на рівні мови [13].

При виборі матеріалу нашого дослідження, що якнайкраще окреслює тенденції майбутніх змін в орфографії, ми керувалися дослідженнями В.Г. Гака, котрий вказував на необхідність відрізнити неологізми від інших видів лексичних інновацій, а саме запозичень, що відображають специфіку побуту інших країн (ксенізмів), індивідуальних авторських новоутворень чи вживань, слів, що відображають минучі явища (ефемеризмів) і, нарешті, від мовленєвих okazіоналізмів, що утворюються за традиційними моделями [2: 38]. Отже, однією із суттєвих ознак неологізму є його прийнятність, закріпленість у загальному вжитку.

Зважаючи на обмежену кількість неологізмів, що відповідають усім вищезгаданим вимогам, і в той же час на потребу більш значного матеріалу дослідження, ми звернулися до визначення неології сучасного науковця І.В.Ситдикової, котра включає до цього прошарку лексики також неоніми [6]. Завдяки цьому, до нашої роботи увійшли, зокрема, новоутворені сталі словосполучення пластів спеціальної лексики, що найактивніше розвивається у наш час. Особливий інтерес для нас становлять назви організацій. Неологія посідає значне місце у складі лексики сучасної французької мови [12: 343]. Політична та економічна лексика входять до переліку сфер, де найактивніше відбувається словотвір (починаючи з середини ХХ століття, спеціалісти говорять про потребу інтернаціоналізації терміносистем [7: 122-137]).

Загалом спеціальна лексика включає велику кількість різноманітних іменникових та дієслівних словосполучень, які часто перебувають на шляху до того, щоб стати справжніми складними термінросполученнями:

programmes d'Etat de développement des Forces Armées de l'Ukraine et autres formations militaires, processus de planification et d'examen du Partenariat pour la paix.

Серед них іноді один іменник є спеціальним терміном, інший – загальноуживаним словом. Зустрічаються термінологічні словосполучення, в яких одна складова – термін, запозичений з англійської, інша – французьке слово:

put synthétique

В нинішній час спосіб утворення нових термінів шляхом запозичення з інших мов є досить поширеним [10: 28]. Слід зазначити, що запозичення, що виникають у результаті мовних контактів і, як наслідок, розширення словотворчих можливостей мовців, дозволяють

певну економію мовних зусиль, тому що для заповнення номінативних лакун використовуються готові лексичні одиниці іншої мови. Основними способами запозичення лексики є транскрипція, транслітерація і калькування. З точки зору графіки особливо важливими є перші два: транскрипція (фонетичний спосіб) – запозичення словникової одиниці, при якому зберігається її звукова форма (іноді трохи видозмінена відповідно до фонетичних особливостей мови, якою запозичується слово) і транслітерація – спосіб запозичення, при якому запозичаються написання іноземного слова: букви слова, що запозичується, замінюються буквами рідної мови. При транслітерації слово зазвичай вимовляється згідно з правилами читання рідної мови.

Chinois de Chine, il est né le 13 janvier 1932 à Shanghai, dans la tourmente d'un pays livré aux seigneurs de guerre, ensanglanté par la guerre civile et meurtri bientôt par la guerre avec les Japonais [14].

L'opérateur historique de téléphone veut renforcer son offre « triple play » pour freiner la fuite de ses abonnés vers les concurrents. France élécom a officialisé jeudi 19 janvier le lancement de son bouquet de télévisions [11].

Все вищезгадане дозволяє нам зробити **висновок** про те, що у сучасному суспільстві відбувається стрімке зростання обсягів передачі інформації, переважно представленої графічно. Швидкий обмін інформацією, в тому числі між носіями різних мов, є характерним для сфери економіки та політики. У складі неології сфери політичної та економічної лексики спостерігається паралельне функціонування термінів та слів загальної лексики. Спеціальній лексиці притаманна відсутність чіткого розмежування термінології, яка належить до спеціальної лексики, та загальноновживаних слів, що набувають статусу терміна у випадку появи нового додаткового значення. Правила творення та функціонування політичних та економічних термінів-неологізмів відповідають словотвірним моделям загальної французької мови. Значна кількість термінів включають власні назви. Непоодинокими є випадки паралельного функціонування запозичень поряд із термінологічними одиницями, утвореними всередині мови.

Типовий термін можна визначити як номінативну групу (іменник або субстантивоване словосполучення). Терміносполучення переважають над однослівними термінами, які з'являються у французькій мові дуже рідко. У спеціальній лексиці французької мови відзначається тенденція до утворення скорочених термінів, що є графічними дублетами терміносполучень. Широковживані скорочення у деяких випадках лексикалізуються. Скорочення термінів спричинює специфіку вживання великої літери в спеціальній лексиці. Скорочення можуть мати декілька варіантів фонетичної форми.

Орфографія неології французької мови, як і орфографія загальної лексики французької мови, базується на використанні латинського алфавіту з додаванням до деяких літер діакритичних знаків. До

особливостей неологічної лексики відносяться широке вживання екзотичних літерних комплексів, пов'язане з процесом запозичення графічної форми, та вживання екзотичних фонетичних відповідників французьких орфограм, викликане намаганням зберегти фонетичні особливості лексеми в мові-джерелі.

Література

1. *Валгина, Н.С, Светлышева, В.Н.* Орфография и пунктуация. [Текст] / *Н.С.Валгина, В.Н.Светлышева* // Монография. — М.: Высш. шк., 1996. — 336 с.
2. *Гак, В.Г.* Орфография в свете структурного анализа [Текст] / *В.Г. Гак* // Проблемы структурной лингвистики. — М.: Высш. шк., 1962. — С. 207-221.
3. *Крючков, Г.Г.* Системность значимых единиц современного французского письма: [Текст] / *Г.Г.Крючков* // Автореф. дисс. ...д-ра филол. наук. — К., 1987. — 46 с.
4. *Крючков, Г.Г.* Современная орфография французского языка. [Текст] / *Г.Г.Крючков* // К., Вища школа, 1987. — 184с.
5. *Ситдикова, І.В.* Сучасні тенденції словотвору (на матеріалі французької реклами). [Текст] / *І.В.Ситдикова* // Мови, культури та переклад у контексті європейського співробітництва. Зб. наук. пр. Спец. вип. — К., 2001. — С. 423-427.
6. *Соловьёва, И.М.* Нормализация научно-технической терминологии. [Текст] / *И.М. Соловьёва* // Особенности языка научной литературы: М., Наука, 1965. — с.122-137.
7. *Balle, F. et Padioleau, J.G.* Sociologie de l'information. [Текст] / *F.Balle, J.G. Padioleau* // P.: Larousse, 1973. — 372 p.
8. *Baylon, Ch., Mignot, X.* La communication. [Текст] / *Ch.Baylon., X.Mignot* // P.: Nathan, 1991. — 400 p.
9. *Cabré, M.T.* La terminologie : théorie, méthode et applications. [Текст] / *Cabré M.T.* // Ottawa : Presses de l'Université d'Ottawa, 1998. — 322 p.
10. *Girard, Laurence.* France Télécom lance son bouquet de televisions. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: — www.lemonde.fr
11. *Mermet, G.* Francoscopie-2003. [Текст] / *Mermet G.* // P. :Larousse, 2004. — 520 p.
12. *Richadeau, F.* La langue efficace. [Текст] / *F.Richadeau* // P.: С.Е.Р.Л., 1973. — 320 p.
13. *Philip, Bruno.* Chinois de Chine... [Електронний ресурс]. — Режим доступу: [Le Monde, 25 décembre 2006. — www.lemonde.fr](http://Le Monde, 25 décembre 2006.)

Resumé

L'article est consacré aux particularités orthographiques de la néologie française. Le vocabulaire politique et économique de la langue française a été utilisé pour l'étude de l'inventaire graphique des néologismes.

L'orthographe de la néologie du français, ainsi que l'orthographe du vocabulaire commun, se base sur l'utilisation de l'alphabet latin avec l'ajout des signes diacritiques aux certaines lettres.

Les caractéristiques spéciales du vocabulaire néologique sont l'utilisation extensive des complexes exotiques littéraires associée au processus de l'emprunt de la forme graphique avec le lexème, et l'utilisation des équivalents phonétiques exotiques des orthogrammes françaises causée par les tentatives de préserver les caractéristiques phonétiques du lexème dans la langue source.

УДК 811.111'37

РЕЧЕВОЙ АКТ ПОХВАЛЫ КАК ОБЪЕКТ ЛИНГВИСТИЧЕСКОГО АНАЛИЗА (НА МАТЕРИАЛЕ СОВРЕМЕННОГО АНГЛОЯЗЫЧНОГО ХУДОЖЕСТВЕННОГО ДИСКУРСА)

Бигунова Н. А.

Одесский национальный университет им.И.И.Мечникова

В повседневной жизни мы постоянно оцениваем людей, факты, явления действительности, события. Оценка вездесуща, так как повсюду сопровождает познавательную деятельность, возникая при взаимодействии субъекта познания с объективным миром. Отношение говорящего к тому, что он сообщает, в том числе и оценочное, является одним из аспектов изучения современной лингвистической прагматики, сформировавшейся в лингвистической философии под сильным влиянием теории речевых актов Дж. Остина, Дж. Сёрля, З. Вендлера и других, а также теории значения П. Грайса и теорий референции Л. Линского, П. Стросона и других. В отечественном языкознании большой вклад в изучение лингвистической категории оценки внесли Н.Д. Арутюнова, А.А. Ивин и Е.М. Вольф, А.В.Зубов, М.С.Ретунская.